

W okolicy bezkolicznika

Materiał zawiera 2 ilustracje (fotografie, obrazy, rysunki), 11 ćwiczeń, w tym 8 interaktywnych.

W okolicy bezokolicznika

Paralaksa - gramatoluby

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o.

Paralaksa - gramatoluby

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o.

Skryty i tajemniczy: o osobie nic nie powie, o liczbie milczy, o czasie nie przebąkuje nawet. Ot, taki czasownik małomówny, bez którego byłoby trudno nam się... porozumieć. Poznamy go lepiej: Panie i Panowie, przed wami **bezokolicznik!**

Polecenie 1

Przeczytaj czasownik „słuchać”.

- Czy wiesz, kto ma słuchać? Czy możesz odpowiedzieć na to pytanie? Dlaczego?
- Czy wiesz, kiedy trzeba słuchać? Dlaczego?
- Czy wiesz, ile osób ma słuchać? Dlaczego?

Ćwiczenie 1

Wyjaśnij, co oznaczają wypisane formy czasownika. Czy można określić czas, liczbę i rodzaj tych czasowników? Czy wiesz, jak nazywają się takie formy czasowników?

rysować
malować
skakać
upiec
uciec
złapać
stać
kołysać
wziąć
umyć

Ćwiczenie 2

Uzupełnij tekst podanymi poniżej wyrazami. Przeczytaj powstałą w ten sposób definicję, a następnie zapisz ją w zeszycie.

Taka forma czasownika, która określa czynność lub , ale nie informuje o czasie, rodzaju, ani liczbie, nazywa się . Jest to forma czasownika. W języku bezokoliczniki na -c, -ć, -ść lub -źć.

polskim

kończą się

osobie

bezokolicznikiem

niesobowa

stan

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Recepta na czasownik

Ogórek

Źródło: a. nn., fotografia barwna, domena publiczna.

Ćwiczenie 3

Oto przepis na pyszną mizerię, z którego ktoś wyrzucił wszystkie czasowniki. Uzupełnij tekst podanymi poniżej wyrazami.

Składniki:

2 świeże ogórki

niepełna szklanka śmietany 12-procentowej

2 łyżki białego octu winnego

łyżka posiekanego koperku

sól, czarny pieprz, cukier

Sposób wykonania:

ogórki, , w cienkie plasterki, do salaterki, soli (niezbyt dużo) i na 30 min do lodówki. Śmietanę do smaku czarnym pieprzem, cukrem i octem, 20 min. Przed podaniem ogórki doprawioną śmietaną, , a na koniec świeżym koperkiem.

Smacznego :)

odczekać

odstawić

wymieszać

pokroić

doprawić

wrzucić

obrać

posypać

dodać

Umyć

polać

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 4

Zapoznaj się z poniższymi wyrazami. Podziel je na rzeczowniki, liczebniki i czasowniki w bezokoliczniku. Przyporządkuj wyrazy do odpowiednich pól.

Rzeczowniki

Liczebniki

Bezokoliczniki

pięć sześć być żyć

dziesięć szyć biec rylec

palec malec padalec

stać

Ćwiczenie 5

Przyporządkuj odpowiednie bezokoliczniki czasownikom w różnych formach.

grzeję	słuchać
pierze	zaganać
pójdę	iść
miała	pójść
szedłem	prac
wrócił	być
wzięty	wrócić
zaginęli	wziąć
jesteś	mieć
słuchali	grzać

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 6

John [czyt. Dżon] od kilku miesięcy mieszka w Polsce. Uczy się naszego języka, ale czasami ma kłopoty z odmianą czasowników. Popraw jego wypowiedź: „Ja być od maja w Polsce. Mieszkać w Warszawie i lubić to miasto. Codziennie chodzić do szkoły, gdzie uczyć się mówić i pisać po polsku. Bardzo lubić polski barszczyk i pierogi polskie, które nazywać się ruskie”.

od maja w Polsce. w Warszawie i to miasto. Codziennie do szkoły, gdzie mówić i pisać po polsku. Bardzo polski barszczyk i pierogi polskie, które ruskie.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 7

Ułóż wniosek z rozsypanych wyrazów, a następnie zapisz go w zeszycie.

poprawnie

osobowe

formy

po

polsku,

Żeby

znać

czasownika.

należy

mówić

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Pisownia niektórych bezokoliczników jest niezgodna z wymową, np.

wieźć, gryźć.

Jeśli w zakończeniach innych form

danego czasownika występuje **z**,

piszemy **-źć**, np.

znaleźć, bo znalazłem, ugryźć, bo ugryziłem;

jeśli nie występuje **z**,

piszemy **-ść**, np.

nieść bo niosłem.

Pisownia bezokoliczników

Źródło: a. nn.

Ćwiczenie 8

Uzasadnij pisownię bezokoliczników według wzoru: wieźć, bo ja wiozę.

gryźć, bo ja (czas teraźniejszy)

podnieść, bo on (czas przeszły) lub ona (czas przeszły)

ugryźć, bo ja (czas przyszły)

odnaleźć, bo on (czas przeszły) lub ona (czas przeszły)

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 9

Dopasuj właściwe słowa do bezokoliczników, żeby powstały powiedzenia.

Zjeść

haka na kogoś

komuś na głowę

z deszczu pod rynną

Mieć

komuś w słowo

z kimś beczkę soli

jak śliwka w kompot

Wejść

w czyjąś skórę

wspólny język

zęby na czymś

Wpaść

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 10

Wyjaśnij znaczenie związków wyrazowych użytych w poprzednim ćwiczeniu.